

Opmerkingen over Voorontwerp wijziging Wetboek Burgerlijke Rechtsvordering ivm vereenvoudiging en digitalisering procesrecht

December 2013

Door: mr. W.A. Visser, werkzaam als Stafjurist bij de rechtbank Midden-Nederland (afdeling Civiel recht); dit stuk is evenwel op persoonlijke titel

Artikel	Huidig voorstel	Voorgestelde wijziging	Toelichting op voorgestelde wijziging
Algemeen		Samenvoegen “vorderingsprocedure” en “verzoekprocedure” (zie mijn notitie hierna)	<p>Het blijven voortbestaan van 2 soorten procedures is geen vereenvoudiging van het procesrecht. Het zal naar verwachting leiden tot een in de praktijk niet werkbare situatie. Dat zal zich met name voordoen bij samenvoeging van een vorderings- en een verzoeksprocedure in 1 basisprocedure. Gelet op de besparing aan griffierecht die dit oplevert voor partijen, is de verwachting dat dergelijke samengestelde verzoekschriften veel zullen voorkomen. In het wetsvoorstel is weliswaar hier en daar een bepaling opgenomen over dergelijke samengestelde verzoekschriften, maar de gevolgen daarvan voor de praktijk zijn daarbij onvoldoende in aanmerking genomen. Ik noem alvast de volgende voorzienbare gevolgen bij samenloop:</p> <ul style="list-style-type: none">- Gedaagde bij de vordering is tevens belanghebbende bij het verzoek, verschijnt niet en is het niet eens met een voor hem ongunstige beslissing op de vordering en het verzoek; moet hij dan verzet of hoger beroep instellen tegen het “vonnis” dat over de vordering en het verzoek is gewezen?- Gedaagde bij de vordering is tevens

			<p>belanghebbende bij het verzoek. De oproeping door de deurwaarder is goed verlopen, de oproeping door de rechtbank niet. Hij verschijnt alleen om zich te verweren tegen de vordering. Wat nu?</p> <ul style="list-style-type: none">- Belanghebbenden bij het verzoek zijn door de rechtbank niet goed opgeroepen, gedaagde bij de vordering wel. Wat nu?- Gedaagde laat ten aanzien van de vordering verstek gaan. Belanghebbenden bij het verzoek verschijnen allemaal wel. Komt er dan een verstekvonnis ten aanzien van gedaagde en een contradictoir “vonnis” ten aanzien van de belanghebbenden?- Verzoeker krijgt gelijk in zijn vordering en verzoek. De rechter heeft geen ruimte meer om ten aanzien van het verzoek geen proceskostenveroordeling uit te spreken, omdat niet 289 Rv, maar 237 Rv van toepassing is.- Gedaagde bij de vordering is tevens belanghebbende bij het verzoek en betaalt het griffierecht niet (tijdig). Geldt dan zowel verstekverlening ten aanzien van de vordering (artikel 127a Rv als het niet meenemen van een verweerschrift (artikel 282a Rv)?
--	--	--	--

			<p>Deze samenloopproblemen zijn alleen te ondervangen door in alle gevallen samengestelde verzoekschriften te splitsen conform artikel 77k lid 4 Rv. De mogelijkheid tot afwijking van de vorderingsprocedure in verband met de goede procesorde (artikel 77k lid 2 en MvT p. 39) is onvoldoende om de hiervoor gesignaleerde problemen op te lossen. Daarmee is het doel van het wetsvoorstel tot vereenvoudiging van de procedure evenwel niet gediend. Mijns inziens is er voldoende reden om het uiterste te doen om de verzoek- en vorderingsprocedure ineen te schuiven. Dat hebben de Commissie Fundamentele Herbezinning in 2006 en de Goede Vrijdagconferentie in 2012 ook geadviseerd. De redenen om daaraan geen gehoor te geven (p. 7, 10, 11, 38, 39 en 46 van de MvT) acht ik niet overtuigend. De huidige dagvaardings- en verzoekschriftprocedure zijn procedureel en naar hun aard niet zo anders dat verdere samenvoeging niet mogelijk is. Uit mijn separate notitie (zie verderop in dit document) blijkt ook dat het wel mogelijk is. Als aan de wens van de praktijk op dit punt geen gehoor wordt gegeven, dan is de praktijk beter af met het beperken van het wetsvoorstel tot “digitalisering” en het in stand houden van een aparte dagvaardings- en verzoekschriftprocedure.</p>
--	--	--	--

		Toevoegen toelichting in MvT over de reden voor het ongewijzigd handhaven van de ongewijzigde bepalingen van Rv.	
		Toevoegen moment van evaluatie en reparatie.	Gelet op de systeemwijziging zijn op dit moment niet alle gevolgen te overzien. Te voorzien is dat hier en daar reparatie zal moeten plaatsvinden.
	MvT p. 12: De deurwaarder kan de eiser of verzoeker ook adviseren het verzoekschrift in te trekken. Overwogen wordt om via de eerdergenoemde invoeringswet te regelen dat het reeds betaalde griffierecht (deels) wordt terug betaald aan de eiser of verzoeker indien tot intrekking van het verzoekschrift wordt overgegaan voordat de wederpartij in de procedure is verschenen. Deze mogelijkheid is vergelijkbaar met de huidige praktijk waarin een zaak wordt ingetrokken voorafgaand aan de rolzitting.	Geen terugbetaling griffierecht of hooguit gedeeltelijk.	Na indiening van het verzoekschrift moet de rechtbank (griffie) veel werk verrichten, zoals het invoeren van de zaak, het berekenen van de hoogte van het griffierecht, de verwerking van eventuele toevoegingen, de toetsing van de bevoegdheid van de aangezochte rechter, de toetsing of de lijst met belanghebbenden in het verzoekschrift compleet is, een oproepingsbericht samenstellen (112 Rv nieuw), belanghebbenden oproepen, controleren of het griffierecht tijdig wordt betaald, en (in kort geding:) het plannen van een zitting. Dit moet allemaal nog gebeuren voordat verweerder verschijnt. Gelet daarop ligt het niet voor de hand om griffierecht terug te betalen, nog afgezien van de administratieve complexiteit daarvan.
	MvT p. 13: De verzoeker heeft echter baat bij de toewijzing van het verzoek in tegenstelling tot de belanghebbenden, waardoor hij geneigd zou kunnen zijn niet alle belanghebbenden op te roepen. Het gerecht zou vervolgens moeten controleren of de verzoeker alle belanghebbenden heeft benaderd. Het is daarom efficiënter dat de rechtbank de belanghebbenden bij een verzoek ook in de toekomst blijft oproepen.	Ook thans wordt na binnenkomst van het verzoekschrift door de rechtbank gecontroleerd of in het verzoekschrift alle belanghebbenden zijn vermeld. Dat zal in de toekomst gehandhaafd kunnen worden doordat de rechtbank in het kader van het	

		<p>oproepingsbericht van artikel 112 Rv deze controle verricht.</p> <p>Het is dus niet juist dat oproeping van belanghebbenden <i>door verzoeker</i> tot het niet oproepen van belanghebbenden zal leiden.</p>	
	<p>MvT p. 13: In gecombineerde procedures, waarin zowel een vordering als een verzoek wordt voorgelegd, zal het verzoekschrift door de indiener worden betekend aan de wederpartij. Deze wederpartij zal doorgaans zowel gedaagde bij de vordering als belanghebbende bij het verzoek zijn. Wanneer de rechtbank een oproeping doet voor de mondelinge behandeling, dient de rechtbank deze partij als belanghebbende op te roepen volgens de regels van de artikelen 271 en 272 Rv. Als de gedaagde zich niet stelt, zal hij ingevolge artikel 272 Rv als niet-verschenen belanghebbende bij aangetekende brief door de rechtbank worden opgeroepen. Dat hij het verzoekschrift ook al heeft ontvangen als gedaagde, en waarschijnlijk (ten tweeden male) bij exploit via de deurwaarder heeft ontvangen als de indiener van het verzoekschrift een verstekvonnis wenst, doet daar niet aan af. De rechtbank dient hem erop te wijzen dat hij zijn standpunt als belanghebbende naar voren kan brengen.</p>	<p>Het oproepen van een partij die zowel gedaagde bij de vordering als belanghebbende bij het verzoek is, door zowel verzoeker als de rechtbank is nodeloos kostenverhogend.</p>	
	<p>MvT p. 16: De rechterlijke macht moet de inzet van individuele rechters zodanig organiseren dat de termijn van zes weken normaliter haalbaar is.</p>	<p>Hiermee wordt ten onrechte gesuggereerd dat het thans veelal niet halen van een vonnistermijn van 6 weken een gevolg is van een onjuiste inzet van rechters.</p>	<p>Uit het Leeuwardense Manifest blijkt dat rechters nu al teveel zaken toegedeeld krijgen om op een kwalitatief goede wijze af te doen. In de situatie onder KEI is het de bedoeling dat de rechter nog meer dan nu het geval is, de regie gaat voeren over het verloop van de procedure: het houden van informele gesprekken met partijen op basis van artikel 96 Rv, het houden van zittingen in kantonzaken (als een partij dat wil (artikel 77m lid 6)) en het in een vroegtijdig stadium bestuderen van de zaak om een bericht aan partijen te kunnen sturen over het doel van de mondelinge behandeling (artikel 77n lid 3).</p>

			Daarnaast is er geen rolrechter meer, dus de zaaksrechter zal ook alle procedurele kwesties (bv. het stellen van een termijn als bedoeld in artikel 82 lid 1) zelf moeten behandelen. Voorzienbaar is dat dit de rechter per zaak meer tijd gaat kosten (voor een goed doel overigens) dan nu het geval is. De tijdsbesparingen van het wetsvoorstel voor de rechter (bv. mondelinge einduitspraak (artikel 77r, hetgeen alleen mogelijk is bij 1 of 2 geschilpunten) zijn uiterst beperkt. Gelet hierop is eveneens voorzienbaar dat zonder aanzienlijke uitbreiding van het aantal rechters en juridische ondersteuners de doelstelling van een vonnis binnen 6 weken niet gehaald gaat worden, maar eerder verder uit zicht raakt.
	MvT p. 17: Regievoering wordt daarnaast vereenvoudigd doordat de rechter voortaan in beginsel gelijktijdig met de hoofdzaak beslist naar aanleiding van een incidentele vordering, zoals een bevoegdheidsincident. MvT: p. 57: In bepaalde gevallen is het noodzakelijk dat eerder in de procedure op een incidentele vordering wordt beslist. Dat kan zich bijvoorbeeld voordoen bij een bevoegdheidsincident.	Deze passages zijn tegenstrijdig. Bedoeld zal zijn dat juist bevoegdheidsincidenten WEL vóór de hoofdzaak afgedaan moeten worden. Ook een verzoek tot niet-ontvankelijkverklaring zou hiertoe gerekend moeten worden.	Anders moeten nodeloos kosten gemaakt worden voor het materiële geschil, als uiteindelijk blijkt dat de rechter onbevoegd is of verzoeker niet-ontvankelijk.
3	De Nederlandse rechter heeft rechtsmacht in zaken waarbij een verzoek wordt ingediend die bij verzoekschrift moeten worden ingeleid, met uitzondering van zaken als bedoeld in de artikelen 4 en 5, heeft de Nederlandse rechter rechtsmacht indien:	Definiëren wanneer iets een "verzoek" is. Daartoe verwijzen naar AMvB, die tenminste de verzoeken bevat van de huidige procesreglementen verzoekschriftprocedures.	Bij handhaving onderscheid vordering/verzoek moet voor partijen glashelder zijn wanneer iets een vordering of een verzoek is.
31		Toevoegen jurisprudentie Hoge Raad over terugkomen op bindende eindbeslissing in tussenvonnis.	Deze vaste jurisprudentie zou voor de duidelijkheid naar partijen toe in de wet moeten worden opgenomen.

	De verbetering wordt op een door de rechter nader te bepalen dag uitgesproken en wordt met vermelding van deze dag en van de naleving van de tweede volzin van het eerste lid in op de minuut van het vonnis, het arrest of de beschikking verwerktgesteld	Lid 2 vervangen door de volgende tekst: "De rechter beslist bij vonnis, arrest of beschikking op het verzoek of ambtshalve voornemen tot verbetering. Indien de rechter tot verbetering beslist, vermeldt hij dit en de datum van de verbeterbeslissing op het te verbeteren vonnis, arrest of beschikking."	Het verwerken van de verbetering in de oorspronkelijke uitspraak leidt tot onnodig (digitaal) knip- en plakwerk en komt de duidelijkheid over oude en nieuwe tekst niet ten goede. Bovendien moet er toch een verbeterbeslissing genomen worden met een motivering waarom tot de verbetering wordt overgegaan. Dat kan niet op de oorspronkelijke uitspraak zelf vermeld worden. Daarvoor wordt nu al aparte verbeterbeslissing gebruikt. Het bieden van hoor en wederhoor blijkt ook al uit de verbeterbeslissing zelf. Het is daarom m.i. beter om te volstaan met een vermelding op de oorspronkelijke uitspraak dat deze bij verbeterbeslissing is verbeterd.
35	2. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen ook andere nadere regels worden gesteld betreffende het verloop van de procedure, de opmaak en inrichting van de door partijen in het geding te brengen stukken , alsmede nadere regels ter bevordering van de eenheid van de wijze van rechtspleging bij de verschillende gerechten.	Toevoegen na "procedure": "de inhoud van het verzoekschrift".	Om de ambtshalve toetsing door de rechter te optimaliseren is het van belang dat in het portaal de mogelijkheid wordt geboden om eisen te stellen aan de inhoud van het verzoekschrift (bv. t.a.v. de bevoegde rechter, toepasselijk recht en de buitengerechtelijke kosten). "Opmaak en inrichting" duidt teveel op de vormgeving van de stukken." De MvT doelt met de term "opmaak en inrichting" op "een bepaald format" en dus alleen op de technische wijze van aanlevering van het verzoekschrift.
		Toevoegen van een bepaling die het de rechter mogelijk maakt om van de in de wet gestelde procesregels af te wijken.	In veel bepalingen komt de zinsnede voor "tenzij de rechter anders beslist". Het opnemen van een <i>algemene</i> afwijkingsbevoegdheid voorkomt dat de

			rechter aanloopt tegen een bepaling waarin die mogelijkheid niet geboden wordt, waardoor de rechter geen maatwerk kan leveren.
54	Ongewijzigd	Toevoegen aan artikel 54 lid 2: "of als het werkelijk verblijf wel, maar de identiteit van de geëxploiteerde(n) niet bekend is".	Van belang is om de regeling van artikel 54 Rv ook van toepassing te verklaren in situaties (bv. bij kraak van een pand) waarbij de identiteit van de betreffende personen niet bekend is.
69	<p>1. Indien een vordering is ingesteld volgens de regels van de verzoekprocedure of een verzoek is ingediend volgens de regels van de vorderingsprocedure, procedure met een verzoekschrift is ingeleid in plaats van met een dagvaarding of met een dagvaarding in plaats van met een verzoekschrift, beveelt deelt de rechter, zo nodig, de eiser of verzoeker mede dat deze aanlegger binnen een door de rechter te bepalen termijn van twee weken op kosten van de eiser of verzoeker het verzoekschrift aanlegger het stuk waarmee de procedure is ingeleid, dient te verbeteren of aan te vullen en de gedaagde dient op te roepen binnen een termijn van vier weken. De procedure is aanhangig vanaf de oorspronkelijke dag van indiening of dagvaarding van het verzoekschrift.</p> <p>2. De rechter beveelt voorts, zo nodig met verwijzing naar een andere kamer, dat de procedure in de stand waarin zij zich bevindt wordt voortgezet volgens de regels die gelden voor de dagvaardingsprocedure respectievelijk de verzoekschriftprocedure.</p> <p>3. Beveelt de rechter dat de procedure wordt voortgezet volgens de regels die gelden voor de dagvaardingsprocedure, dan bepaalt hij tevens een dag waarop de zaak op de rol zal komen. Heeft nog geen oproeping van de verweerder plaatsgevonden, dan beveelt hij</p>	Gehele bepaling verwijderen.	Het is beter om in het geheel geen onderscheid te maken tussen verzoekprocedure en vorderingsprocedure. Dit is nodeloos complicerend, terwijl door het wetsvoorstel vereenvoudiging wordt beoogd.

	<p>dat deze dag door de aanlegger bij exploit aan de verweerder wordt aangezegd.</p> <p>4. De rechter stelt partijen, zo nodig, in de gelegenheid hun stellingen aan de dan toepasselijke procesregels aan te passen.</p> <p>5. Tegen een beslissing ingevolge het eerste, tweede, derde of vierde lid staat geen hogere voorziening open.</p>		
71	<p>1. Moet een zaak, in behandeling bij de kantonrechter, verder worden behandeld en beslist door een kamer voor andere zaken dan kantonzaken, dan wordt de zaak daartoe op verlangen van een der partijen of ambtshalve naar een zodanige kamer verwezen.</p> <p>2. Moet een zaak, in behandeling bij een kamer voor andere zaken dan kantonzaken, verder worden behandeld en beslist door de kantonrechter, dan wordt de zaak daartoe op verlangen van een der partijen of ambtshalve verwezen naar een kamer voor kantonzaken.</p> <p>3. De vraag of verwijzing nodig is beoordeelt de rechter, voor zover daarvoor het onderwerp van het geschil bepalend is, aan de hand van zijn voorlopig oordeel over het onderwerp van het geschil.</p> <p>4. In de beslissing tot verwijzing vermeldt de rechter:</p> <p>a. op welke wijze partijen in de procedure moeten verschijnen, en,</p> <p>b. voor zover van toepassing, het griffierecht of het verhoogde griffierecht dat ingevolge artikel 8 van de Wet griffierechten burgerlijke zaken van partijen wordt geheven en binnen welke termijn dit griffierecht of dit verhoogde griffierecht betaald dient te worden, . Artikel 111, tweede lid, aanhef en onderdeel k en onderdeel l, is van overeenkomstige</p>	<p>Vervangen door een nieuwe regeling:</p> <p>1) Meteen na binnenkomst maakt een daartoe aangewezen rechter een beslissing over welke rechter intern bevoegd is tav de vordering of het verzoek en geeft een voorlopige beslissing daarover.</p> <p>2) Verzoeker mag daartegen binnen 7 dagen bezwaar maken, verweerder binnen 7 dagen na zijn verschijning.</p> <p>3) Bij geen bezwaar wordt de voorlopige beslissing automatisch definitief.</p> <p>en</p> <p>“d. de stand van het geding waarin het wordt verwezen” verwijderen.</p>	<p>Verwijzing kantonrechter-handelsrechter en v.v. werkt enorm vertragend en complicerend. Als er toch een oproepingsbericht door de rechtbank moet worden verstrekt (112 Rv nieuw), kun je beter het gerecht waar het verzoek wordt ingediend, meteen na ontvangst van het verzoek een voorlopige beslissing over de bevoegde rechter (kantonrechter/handelsrechter) laten nemen (op basis van de vordering/het verzoek en hetgeen verzoeker over de bevoegdheid heeft gesteld) met de mogelijkheid van bezwaar binnen 7 dagen door verzoeker. Bij geen bezwaar (naar verwachting 99% van de gevallen), gaat het dossier naar de (intern) bevoegde rechter. Na verschijning kan verweerder natuurlijk nog wel bij incident bezwaar maken tegen de voorlopige beslissing over de bevoegde rechter, maar ook dat zal naar verwachting weinig voorkomen. Bij geen bezwaar is de beslissing definitief.</p> <p>Met het opnemen van “de stand van het geding” in de verwijzingsbeslissing wordt beoogd om het voor de rechter waarnaar</p>

	<p>toepassing c. de informatie als bedoeld in artikel 112, onderdelen h en i, en d. de stand van het geding waarin het wordt verwezen.</p> <p>In het geval van een vorderingsprocedure dagvaardingsprocedure vermeldt de rechter tevens de datum voor de volgende processtap een nieuwe roldatum en en beveelt de rechter hij, indien tegen de gedaagde verstek is verleend, dat deze datum door de eiser bij exploit aan de gedaagde wordt aangezegd onder betekening van de beslissing tot verwijzing.</p> <p>5. Tegen een verwijzing en tegen het achterwege laten van verwijzing staat geen voorziening open. De rechter naar wie de zaak is verwezen, is aan de verwijzing gebonden.</p>		<p>wordt verwezen, duidelijk te maken waarvoor hij partijen moet uitnodigen (p. 32 MvT). Het is echter niet aan de verwijzende rechter om te beslissen wat de rechter waarnaar wordt verwezen, met de procedure moet gaan doen. Ik zou dat dan ook weglaten.</p>
77a	<p>1. Deze titel is van toepassing op alle zaken waarbij een vordering of eis of waarbij een verzoek door middel van een verzoekschrift bij de rechter wordt ingediend, voor zover daarop niet een andere, bijzondere wettelijke regeling van toepassing is. Of een zaak betrekking heeft op een vordering, eis of een verzoek, vloeit uit de wet voort.</p>	<p>Wat is het verschil tussen "eis" en "vordering"?</p>	<p>In de MvT (p. 33) wordt hierover opgemerkt: In de terminologie is steeds sprake van een vorderingsprocedure, maar dit betekent niet dat de term eis niet meer gebruikt wordt. Zowel in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering als in alle overige wetgeving, blijft het woord "eis" in gebruik en is dit woord synoniem aan vordering.</p> <p>Kan niet met de Invoeringswet de term "eis" in de andere wetgeving worden vervangen door "vordering" om spraakverwarring te voorkomen en de terminologie duidelijker en eenvoudiger te maken?</p>
	<p>5. Indien een partij niet verplicht is tot digitale stukkenwisseling en niet digitaal stukken wisselt, dient zij de stukken als bedoeld in het eerste lid in op papier en verricht zij de handelingen als bedoeld in het tweede lid op papier. De griffie zendt stukken en mededelingen op papier naar deze partij en stelt de door deze partij op papier ingediende stukken digitaal dan wel op papier ter beschikking van de overige partijen, met</p>	<p>Waarop ziet deze uitzondering?</p>	

	uitzondering van het verzoekschrift in een vorderingsprocedure.		
	7. Niet-ontvankelijkverklaring wegens het ten onrechte indienen van een verzoekschrift op papier of het niet bij de mondelingen behandeling of zijn beslissing betrekken van een stuk omdat het na afloop van een termijn is ingediend, blijft achterwege indien redelijkerwijs niet kan worden geoordeeld dat de indiener in verzuim is geweest.	Toevoegen na "is geweest": "of dit zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard".	Voorstelbaar is dat niet-ontvankelijkverklaring onder omstandigheden een te harde sanctie is, terwijl er wel sprake is van verzuim. Vgl. art 282a Rv.
77b	MvT (p. 33): Bij algemene maatregel van bestuur kunnen meer personen van de verplichting om digitaal stukken te wisselen, worden ontheven. Te denken valt aan buitenlandse partijen die vooralsnog geen DigiD kunnen krijgen.	Geen uitzondering voor buitenlandse partijen.	Waarom zouden buitenlandse partijen van het digitaal procederen moeten worden ontheven? Zij kunnen toch een Nederlandse advocaat inschakelen? Hooguit zou je een uitzondering kunnen maken voor in persoon procederende, in het buitenland woonachtige natuurlijke personen.
77f	2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over de toepassing van beeld- en geluidsopnamen	Tekstueel: "over het maken van beelden en geluidsopnamen door de rechter."	
77j	2. Het verzoekschrift vermeldt ten minste: a. de voornamen, naam en woonplaats of gekozen woonplaats, of, bij gebreke van een woonplaats in Nederland, het werkelijk verblijf van de eiser of verzoeker, b. een duidelijke omschrijving van de vordering of het verzoek en de gronden waarop het berust, c. de naam en het kantooradres van de gemachtigde of de advocaat, indien die door de eiser of verzoeker wordt aangewezen, d. de door gedaagde tegen de vordering of de door belanghebbende tegen het verzoek aangevoerde verweren en de gronden daarvoor, alsmede e. de bewijsmiddelen waarover de eiser of verzoeker kan beschikken tot staving van de betwiste gronden van zijn vordering of verzoek,	Toevoegen: "f. de rechter die volgens verzoeker bevoegd is van het verzoekschrift kennis te nemen, en de gronden daarvoor. g. de voornamen .. etc van de personen die belanghebbend zijn bij het verzoek. Belanghebbend zijn die personen die .. etc (zie jur HR)"	Als verzoeker al in zijn verzoek aangeeft waarom hij vindt dat de kantonrechter bevoegd is, voorkomt dat eventuele fouten van de rechter bij diens voorlopige beslissing tot verwijzing (zie wijziging 71 Rv). Er is geen verplichting opgenomen om de belanghebbenden in het verzoekschrift te noemen. Het huidige artikel 279 lid 1 Rv gaat er wel vanuit dat in het verzoekschrift belanghebbenden worden genoemd. Het is voor een rechter soms moeilijk in te schatten wie belanghebbenden zijn. Daarvoor heeft hij input van verzoeker nodig.

	en de getuigen die hij daartoe kan doen horen.		Daarnaast is het zinvol om in de wet te definiëren wie “belanghebbend” zijn (door het in de wet opnemen van de vaste jurisprudentie van de Hoge Raad).
77k	4. De rechter splitst een zaak in twee of meer zaken indien vordering en verzoek zich naar het oordeel van de rechter niet lenen voor gezamenlijke behandeling. In de beslissing tot splitsing vermeldt de rechter, voor zover van toepassing, het bijkomende griffierecht dat ingevolge artikel 8 van de Wet griffierechten burgerlijke zaken van partijen wordt geheven en binnen welke termijn dit griffierecht of dit verhoogde griffierecht betaald dient te worden. De gesplitste zaken worden voortgezet in de stand waarin de ingediende zaak zich bevindt.	Wat is het gevolg van niet tijdige betaling van het griffierecht na splitsing?	
Derde afdeling Het verweer		Invoegen wijze van oproeping van gedaagde/verweerder/belanghebbende	Het is logischer om de wijze van oproeping van de wederpartij in de wet op te nemen VOORDAT de wijze van het voeren van verweer wordt behandeld.
77l	2. In zaken waarin partijen in persoon kunnen procederen, kan verweer ook mondeling gevoerd worden.	Toevoegen vóór “mondeling”: ter zitting.	Het voeren van mondeling verweer buiten zitting lijkt me niet goed denkbaar.
	3. De verweerder of de belanghebbende brengt alle verweergronden tegelijk naar voren, op straffe van verval van de niet aangevoerde verweergronden en van het recht om verweer alsnog in te dienen.	Toevoegen na “alle verweergronden”: “en in te stellen incidentele vorderingen”, tenzij de rechter toestemming geeft voor het later naar voren brengen van de verweergronden.”	Het instellen van incidentele vorderingen is een veelal gevolgde tactiek om de procedure te vertragen. Voor het bevorderen van de efficiëntie van de procedure is het van belang om in een zo’n vroeg mogelijk stadium op de hoogte te worden gebracht van eventuele incidentele vorderingen. Gelet op de voor gedaagde aan het ‘slechts’ indienen van een incidentele vordering (en geen verweergronden) klevende risico’s (vgl. Hoge Raad 02-03-2012, LJN: BU8176) is ook

			<p>gedaagde partij er niet bij gebaat om de incidentele vordering niet gelijk met de verweergronden in de hoofdzaak naar voren te brengen.</p> <p>Bij sommige incidenten kan het zinvol zijn om eerst het incident te behandelen en pas daarna gelegenheid te geven voor inhoudelijk verweer. Anders worden die kosten mogelijkodeloos gemaakt. Bv een bevoegdheidsincident, niet-ontvankelijkheidsincident of een incident 843a Rv. In die gevallen zou de rechter toestemming kunnen verlenen om de inhoudelijke verweergronden na de beslissing in het incident aan te voeren.</p>
77m	<p>2. In verzoekprocedures beveelt de rechter oproeping van de verzoeker en voor zover nodig van de in het verzoekschrift genoemde belanghebbenden. Bovendien kan hij te allen tijde belanghebbenden, bekende of onbekende, doen oproepen. In geval van een verzoekschrift waarbij zowel een vordering als een verzoek wordt ingediend, beveelt de rechter ook de oproeping van belanghebbende die tevens gedaagde bij de vordering is.</p>	<p>Wijzigen regeling: oproeping belanghebbenden vindt ook plaats door verzoeker, net als in de “vorderingsprocedures”.</p>	<p>Om het procesrecht te vereenvoudigen is het noodzakelijk om de vordering- en verzoekprocedure samen te voegen tot één soort procedure. Belangrijkste verschil tussen deze procedures is dat bij een verzoekprocedure sprake is van belanghebbenden. M.i. zouden deze best opgeroepen kunnen worden door verzoeker, mits er een toets door de rechter plaatsvindt of alle belanghebbenden in het verzoek zijn genoemd (zie het voorstel bij 77j). Die toetsing kan plaatsvinden in het kader van het oproepingsbericht (112 Rv).</p> <p>Het argument dat aan oproeping kosten verbonden zijn, overtuigt niet (meer). Ten eerste is het verzoeker die iets van de rechtbank wil. Waarom zou de rechtbank</p>

			<p>vervolgens de kosten voor het oproepen moeten dragen (die bij buitenlandse belanghebbenden aanzienlijk kunnen zijn)? Afgezien nog van het feit dat fouten bij de oproeping kunnen worden gemaakt (en ook worden gemaakt) die tot aansprakelijkheid van de rechtbank kunnen leiden.</p> <p>Ten tweede kunnen de kosten door verzoeker beperkt worden door te volstaan met een oproeping op andere wijze dan bij exploit (zie het nieuwe artikel 113 Rv). Het grootste deel van de verzoeken betreft verzoeken aan de handelskamer, waarbij advocaatstelling verplicht is. In de meeste gevallen zal de advocaat van verzoeker vanuit de voorfase wel weten wie de advocaten van de belanghebbenden zijn. In dat geval is oproeping bij exploit niet nodig. Het argument dat je niet weet of verzoeker het verzoekschrift wel bij de oproeping voegt, overtuigt niet, omdat dat probleem ook speelt bij oproeping “op andere wijze” ter zake van een vordering. Ook in verzoekschriftzaken heeft de Hoge Raad al uitgemaakt dat als een belanghebbende na oproeping niet verschijnt, de rechter moet onderzoeken of dat een bewuste keuze is geweest. Als er dan een fout is gemaakt bij de oproeping, kan dat op die wijze gesignaleerd worden.</p>
	<p>5. Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing indien de rechter zich in een verzoekprocedure aanstonds onbevoegd verklaart, de eiser of verzoeker aanstonds niet-</p>	<p>Verwijderen: “in een verzoekprocedure” Toevoegen na “of het verzoek”: “of</p>	<p>Ook bij vorderingen kan het zinloos zijn om een mondelinge behandeling te houden. Bv. als een gedaagde zich refereert aan het</p>

	ontvankelijk in zijn vordering of verzoek verklaart, of het verzoek toewijst.	de vordering” Toevoegen: “of indien de rechter oordeelt dat de mondelinge behandeling om een andere reden niet kan bijdragen aan een goede instructie van de zaak.”	oordeel van de rechter, de advocaat zich aan de procedure onttrekt en geen nieuwe wordt gesteld, de procedure wordt geschorst wegens faillissement of als een verweerder in een handelszaak niet tijdig een verweerschrift indient (artikel 771 leden 1 en 2; het huidige “akte niet dienen”). Verder is het van belang om de rechter de mogelijkheid te geven om ook in andere (nu nog niet voorzienbare) gevallen geen mondelinge behandeling te houden.
77n	2. Met toestemming van de rechter kunnen tijdens de mondelinge behandeling getuigen en deskundigen gehoord worden. De negende afdeling van de tweede titel is van overeenkomstige toepassing, onverminderd artikel 284, eerste lid.	Toevoegen na “Met”: “voorafgaande”	Voorkomen moet worden dat partijen ter zitting met getuigen aankomen en de rechter beslist dat hij ze niet gaat horen. Dan zijn ze voor niets gekomen.
	4. Partijen verschijnen op de mondelinge behandeling in persoon of bij gemachtigde. In zaken waarin zij niet in persoon kunnen procederen, verschijnen zij in persoon of bij advocaat. De rechter kan verschijning in persoon bevelen. Partijen die op de mondelinge behandeling in persoon verschijnen, mogen zich laten bijstaan door hun raadsman. In zaken waarin partijen niet in persoon kunnen procederen, is de raadsman een advocaat.	Opnemen regeling voor verschijning rechtspersoon door een bijzonder gevolmachtigde.	Een rechtspersoon wordt nu vertegenwoordigd door een bestuurder of door een andere in de statuten daartoe aangewezen persoon. In de praktijk komt het regelmatig voor dat er een bijzonder gevolmachtigde ter zitting verschijnt. Formeel kan deze de rechtspersoon dan niet vertegenwoordigen. De praktijk heeft behoefte aan het expliciet mogelijk maken van de mogelijkheid van vertegenwoordiging bij bijzondere volmacht. De rechtbanken hebben dat in 2007 al in LOVC-verband kenbaar gemaakt.
	5. Processtukken en andere stukken dienen zoveel mogelijk onmiddellijk na indiening van het verzoekschrift en verweerschrift en tot uiterlijk tien dagen voor de mondelinge	Toevoegen na “de wet”: “of een procesreglement”	Voor de vereenvoudiging van het procesrecht is het nuttig om vanuit de wet te wijzen op het bestaan van procesreglementen, waarin ook

	<p>behandeling te worden ingediend, tenzij de wet een andere termijn voorschrijft. Stukken die na die termijn of ter zitting worden overgelegd, worden door de rechter buiten beschouwing gelaten, tenzij er dringende redenen zijn om deze stukken wel bij de zitting te betrekken en de wederpartij door de late indiening niet in zijn belang wordt geschaad.</p>		<p>termijnen genoemd (zullen) worden voor het indienen van stukken.</p>
77o	<p>1. Indien een schikking tot stand komt, wordt, wanneer een partij dat verlangt, een proces-verbaal opgemaakt, dat mede wordt ondertekend door partijen of hun tot dat doel bijzonderlijk gevolmachtigden en waarin de verbintenissen die partijen ten gevolge van die schikking op zich nemen, worden uitgedrukt. De uitgifte van dit proces-verbaal geschiedt in executoriale vorm.</p>	<p>Verplichte ondertekening proces-verbaal door partijen/gevolmachtigden laten vervallen. Ook voldoende is het toesturen door een advocaat of deurwaarder van een door partijen opgestelde schikking aan de rechtbank, mits deze is voorzien van de handtekeningen van partijen. Het vereisen van de tussenkomst van een advocaat of deurwaarder voorkomt zo veel mogelijk dat er bedrog kan worden gepleegd (met valse handtekeningen).</p>	<p>Schikkingen worden niet alleen gesloten op de zitting, maar ook vaak vóór of na de zitting. In dat geval vereisen we thans niet dat partijen of hun gemachtigden naar de rechtbank komen om het proces-verbaal van schikking (dat dan alleen maar verwijst naar een aan de rechtbank toegestuurde, door beide partijen ondertekende brief) te tekenen. Sommige rechtbanken stellen de rechtsgeldigheid van een dergelijke gang van zaken ter discussie; dat zou onder de huidige wet niet mogen. Strikt genomen is daar wat voor te zeggen, omdat ook nu ondertekening door partijen vereist is, maar wenselijk is dat niet.</p> <p>In de MvT (p. 43) is vermeld: De ondertekening van het proces-verbaal door partijen tijdens de mondelinge behandeling zal vooralsnog alleen kunnen door het zetten van een 'natte' handtekening, ook als partijen hun stukken langs digitale weg hebben ingediend. Het papieren stuk is dan het origineel. Een ingescande kopie hiervan kan uiteraard wel in het digitaal dossier worden opgenomen.</p> <p>Ik begrijp dat het de bedoeling is dat we de originelen van de processen-verbaal blijven bewaren. Maar waar archiveren wij die als er geen papieren dossier meer is? Zou de wijze van archivering niet aan de AMvB van artikel</p>

			35 moeten worden toegevoegd?
77q	1. De griffier houdt aantekening van het verhandelde tijdens de mondelinge behandeling. (...).	Wijzigen “tijdens” in “van”	De huidige terminologie impliceert dat de griffier gedurende de gehele zitting aanwezig moet zijn om aantekeningen te maken. De MvT (p. 43) bevestigt dit. Dat wijkt af van de huidige praktijk bij veel rechtbanken om griffiers (als deze bestaan uit administratief medewerkers; als het juridische ondersteuning betreft blijven ze wel) alleen het begin en eind van de zitting aanwezig te laten zijn, zodat ze de (soms lange) duur van een zitting kunnen gebruiken voor het verrichten van andere administratieve taken. Aan het eind van de zitting dicteert de rechter dan het proces-verbaal aan de griffier. Als het verplicht wordt om de administratief medewerker de hele zitting aanwezig te laten zijn, heeft dit gevolgen voor de financiering van de Rechtspraak. Als in de toekomst een geluidsopname van de gehele zitting wordt gemaakt, is aanwezigheid van de griffier tijdens de gehele zitting evenmin vereist.
	2. Het proces-verbaal bevat de namen van de rechter of de rechters die de zaak behandelt onderscheidenlijk behandelen, die van partijen en van hun vertegenwoordigers of gemachtigden die op de zitting zijn verschenen, en die van de getuigen, deskundigen en tolken die op de zitting zijn verschenen.	Toevoegen na “behandelen”: “die van de griffier”	Niet valt in te zien waarom de naam van de griffier niet zou moeten worden vermeld. Hij is deelnemer aan het proces. Voor partijen is het ook handig om te weten wie als griffier is opgetreden, zodat ze een duidelijk aanspreekpunt hebben.
	4. De rechter kan bepalen dat de verklaring van een partij, getuige of deskundige geheel in het proces-verbaal zal worden opgenomen. MvT (p. 44): Wanneer partijen op papier	Toevoegen:”tenzij de rechter anders bepaalt”. Nader regelen hoe een beeld- of	Bij een getuigenverklaring die zoveel tijd in beslag neemt, dat de zitting te veel uitloopt, moet de rechter de mogelijkheid hebben om

	<p>procederen, krijgen zij het proces-verbaal op papier, dat volgt uit artikel 77b. Dit hoeft de rechtbank er niet van te weerhouden om tevens een beeld- of geluidsopname van de zitting te maken.</p>	<p>geluidsopname wordt verstrekt aan een partij die op papier procedeert.</p>	<p>de verklaring na de zitting in een proces-verbaal op te nemen. Het vereiste van ondertekening moet wel blijven bestaan, en daarvoor zal de getuige dan wel naar de rechtbank moeten komen.</p> <p>Er ontbreekt voorts een regeling voor het geval dat er beeld- en geluidsopnamen worden gemaakt en een partij op papier procedeert. Hoe wordt dat aan die partij ter beschikking gesteld?</p>
	<p>6. De griffier stelt het proces-verbaal ter beschikking aan partijen.</p>	<p>Wijzigen: “De griffier verstrekt een kopie van het proces-verbaal aan de in de procedure verschenen partijen.”</p>	<p>De tekst mag wat concreter. M.i. is er bovendien geen verplichting om een proces-verbaal te verstrekken aan niet in de procedure verschenen partijen.</p>
77s	<p>1. Tenzij mondeling uitspraak wordt gedaan, doet de rechter in kantonzaken binnen vier weken en in andere zaken binnen zes weken na afloop van de mondelinge behandeling schriftelijk uitspraak.</p>	<p>Toevoegen: “Indien de rechter een datum voor de uitspraak aan partijen heeft meegedeeld, kan de rechter eerder uitspraak doen, tenzij een partij aangeeft dat niet te willen.”</p>	<p>Enerzijds is van belang dat in een zaak zo spoedig mogelijk uitspraak wordt gedaan, zo mogelijk al binnen de 4-6 weken termijn. Anderzijds moet voorkomen worden dat partijen door een uitspraak worden verrast en de uitspraak de schikkingsonderhandelingen doorkruist. Door het opnemen van een extra bepaling worden partijen geattendeerd op de mogelijkheid van het vervroegd uitspraak doen en op de mogelijkheid gewezen om aan te geven dat zij dat niet willen.</p>
77t	<p>1. Indien dit met het oog op artikel 19 of met het oog op een goede instructie van de zaak noodzakelijk is, kan de rechter op verzoek van een partij toestaan of ambtshalve bepalen dat, in afwijking van of aanvulling op hetgeen in deze titel is bepaald: a. termijnen worden verlengd,</p>	<p>Toevoegen van de mogelijkheid voor de rechter om een deskundigenbericht in te winnen.</p>	<p>Sub d lijkt niet echt geschreven te zijn voor een deskundigenbericht. Het is beter om die mogelijkheid expliciet op te nemen en toe te voegen.</p>

	<p>b. partijen bij nader stuk reageren op elkaars standpunten, c. een volgende mondelinge behandeling of andere zitting wordt gehouden, d. voor, tijdens of na een mondelinge behandeling stukken worden ingediend en dat partijen daarop bij nader stuk reageren.</p>		
	<p>2. De rechter bepaalt de termijnen voor proceshandelingen als bedoeld in het eerste lid, onder b, c en d.</p>	<p>Toevoegen van de mogelijkheid van verlenging van de termijnen. Toevoegen van een bepaling inhoudende dat hoger beroep tegen de beslissing van de rechter over de termijnen en tegen de beslissing als bedoeld in lid 1 niet mogelijk is, anders dan tegelijk met de einduitspraak.</p>	<p>Partijen moeten de mogelijkheid hebben om in bijzondere omstandigheden te kunnen verzoeken om verlenging van de door de rechter bepaalde termijnen. Voorkomen moet verder worden dat partijen tussentijds in hoger beroep proberen te komen van instructiemaatregelen van de rechter.</p>
82	<p>1. In zaken waarin partijen in persoon kunnen procederen, kunnen worden conclusies en akten ook ter terechtzitting worden genomen, dan wel door indiening ter griffie tot uiterlijk de dag voor de zitting of een andere door de rechter bepaalde datumvóór de roldatum.</p>	<p>Waarom wordt hier afgeweken van de termijn van 10 dagen van artikel 77n lid 5? Wijzigen na “of”: “een andere in een procesreglement of door de rechter bepaalde datum”</p>	<p>Ook bij partijen die in persoon procederen mag verwacht worden dat zij processtukken zo tijdig indienen dat de wederpartij daarop kan reageren, alsmede dat de rechter en griffier voldoende tijd hebben om deze te bestuderen. Voorkeur bestaat voor het aansluiten bij de termijn van 10 dagen voor de zitting. De mogelijkheid van het nemen van conclusies of akten ter zitting zou wel moeten bestaan, maar dan beperkt tot mondelinge conclusies/aktes. Voor partijen die in persoon procederen is het belangrijk om gewezen te worden op termijnen die in procesreglementen zijn/worden opgenomen.</p>
84	<p>1. Conclusies en akten worden, wanneer</p>	<p>Handhaven</p>	<p>Als de mogelijkheid voor het nemen van</p>

	zij ter terechtzitting worden genomen, aan de griffier verstrekt.	Toevoegen: “en aan de wederpartij”	conclusies/aktes ter zitting blijft bestaan (artikel 82 lid 1), moet toch aan de griffier en de wederpartij een kopie daarvan verstrekt worden? Bovendien kan in sommige (complexe) zaken worden toegestaan ter zitting een pleitnota over te leggen. Ook in die zaken blijft behoefte aan de regel dat daarvan een kopie aan de griffier (en de wederpartij) wordt verstrekt.
85	1. Indien een partij zich bij verzoekschrift dagvaarding, verweerschrift, conclusie of akte op enig stuk beroept, is zij verplicht een kopie afschrift van het stuk bij te voegen, tenzij een kopie afschrift reeds bij een eerder processtuk in dezelfde zaak was gevoegd.	“conclusie” vervangen door: “nadere toelichting”	De term “conclusie” is wat ouderwets.
95	Ongewijzigd	Wijzigen: “Een wijziging van eis brengt geen verandering in de bevoegdheid van de kantonrechter. De rechter kan de zaak wel, indien hij dit nodig oordeelt, naar de handelskamer verwijzen.”	Verwijzingen tussen kantonrechter en handelsrechter kosten onnodig veel tijd en dienen ook geen doel meer, gelet op het feit dat in veel rechtbanken rechters zowel kanton- als handelszaken doen. De rechter moet wel de mogelijkheid van verwijzing hebben, maar het zou geen plicht moeten zijn.
96	1. In alle zaken die slechts rechtsgevolgen betreffen die ter vrije bepaling van partijen staan, kunnen zij zich samen tot een kantonrechter van hun keuze wenden en zijn beslissing inroepen. Het geding wordt gevoerd op de wijze als door de kantonrechter bepaald. 2. Indien slechts een van partijen zich tot de kantonrechter wendt voor toepassing van het eerste lid, wordt aan haar keuze slechts gevolg gegeven indien alle andere partijen de kantonrechter berichten dat zij instemmen met	Wijzigen “kantonrechter” in “rechter”	In de “notitie KEI” wordt de (interessante) gedachte geopperd van het houden van een voorgesprek. De rechter doet in beginsel geen uitspraak, maar kan dat wel doen als partijen dat uitdrukkelijk verzoeken. Daarvoor is een wettelijke grondslag vereist. Voor kantonzaken kan die gevonden worden in artikel 96 Rv. Ook in handelszaken kan die behoefte opkomen. Daarom dient artikel 96 Rv ruimer te zijn dan alleen de kantonrechter.

	deze keuze.		
Relatieve bevoegdheid	Ongewijzigd	Toevoegen bepaling over het 'doorgrijpen' van artikelen 5 en 6 EEX-verordening naar de relatieve bevoegdheid.	Indien in een EU-geschil de rechtsmacht van de Nederlandse rechter wordt gebaseerd op de artikelen 5 en 6 EEX-Vo, dan wijzen deze bepalingen ook de relatief bevoegde rechter aan. Dat zien partijen nog wel eens over het hoofd. Voor de procespraktijk is het van belang om daar expliciet op te wijzen.
102	Ongewijzigd	Toevoegen na "heeft voorgedaan": "of zich kan voordoen".	Hiermee komt een dreigende onrechtmatige daad ook onder de reikwijdte van deze bepaling te vallen, zoals bij artikel 5 sub 3 EEX-Vo en artikel 6 Rv al het geval is, en ook in de jurisprudentie wordt aangenomen (zie ECLI:NL:RBMNE:2013:5597 r.o. 5.2).
109	2. Wijzen de artikelen 99 tot en met 108 geen bevoegde rechter aan, dan is bevoegd de rechter van de woonplaats van de eiser dan wel, indien er meer eisers zijn, elk van de eisers of, bij gebreke daarvan, de rechter te Den Haag	Toevoegen na "108": "en het eerste lid"	Door toevoeging van het eerste lid moet dit lid aan lid 2 worden toegevoegd om de bevoegdheid van de restrechter in te kaderen.
112		Wat gebeurt er als de rechter bij binnenkomst van het verzoek meteen ziet dat het niet-ontvankelijk is? Dan gaat de rechter toch geen oproepingsbericht verzenden?	
	In het oproepingsbericht als bedoeld in artikel 77j, vierde lid, neemt de griffier de inhoud van het verzoekschrift op en vermeldt de griffier ten minste: a. de dag waarop de gedaagde ten laatste als verweerder kan verschijnen in de procedure als bedoeld in artikel 114, eerste lid, welke dag ligt vier weken na de dag van indiening van het verzoekschrift bij de rechtbank; b. de dag waarop de gedaagde ten laatste zijn	Toevoegen: "tenzij de rechter anders bepaalt"	Het vermelden van de standaardtermijnen is nuttig, maar in megazaken moet de mogelijkheid bestaan om maatwerk te leveren. Nu wordt daarin veelal met partijen afgesproken welke termijnen er zullen gelden (veelal van enkele maanden).

	verweerschrift kan indienen, welke dag in kantonzaken vier weken en in andere zaken zes weken ligt na de dag waarop hij als verweerder in de procedure is verschenen als bedoeld in artikel 114;		
	e. de aanwijzing van de rechter die van de zaak kennisneemt, onder vermelding van het adres van de zittingsplaats waar de zaak moet worden behandeld alsmede, indien de zaak moet worden behandeld in een zittingsplaats waar geen stukken kunnen worden ingediend, het adres waar stukken kunnen worden ingediend;	Zie de opmerking bij artikel 71.	Het is zinvol om de rechter meteen een voorlopige beslissing over de bevoegde rechter te laten nemen, maar beide partijen moeten nadien de gelegenheid krijgen om daartegen bezwaar te maken.
	i. indien het een zaak betreft anders dan een kantonzaak, de mededeling dat van gedaagden bij verschijning in de procedure dan wel voor indiening van een verweerschrift een griffierecht zal worden geheven, binnen welke termijn dit griffierecht betaald dient te worden, alsmede de hoogte daarvan.	Wijzigen “alsmede de hoogte daarvan” in “een verwijzing naar een vindplaats van de meest recente bijlage behorende bij de Wet griffierechten burgerlijke zaken waarin de hoogte van de griffierechten staan vermeld”	Zie artikel 276 lid 1 nieuw. Het vereisen van vermelding van de hoogte van het griffierecht kan tot fouten leiden. Niet valt in te zien waarom in vorderingszaken wel en verzoekzaken niet de hoogte zou moeten worden vermeld.
	j. de aanwijzing van de rechter die van de zaak kennisneemt, onder vermelding van het adres van de zittingsplaats waar de zaak wordt behandeld alsmede de wijze waarop stukken kunnen worden ingediend;	Is dit niet dubbelop (tov sub e)?	
		Toevoegen sub l: vermelding van de gevolgen van niet tijdige betaling van het griffierecht.	Het is van belang dat verweerder op de hoogte wordt gesteld van de nogal ingrijpende gevolgen van het niet tijdig betalen van het griffierecht.
113	1. De eiser bezorgt het oproepingsbericht als bedoeld in artikel 112 bij de gedaagde a. bij exploit, of b. op andere wijze, binnen twee weken na de dag van indiening van het verzoekschrift, voor zover de wet niet anders bepaalt.	Wijzigen sub b: “op andere, bij AMvB toegelaten, wijze”	Van belang is om aan te geven welke andere wijzen van oproeping toelaatbaar zijn teneinde te voorkomen dat er teveel een beroep moet worden gedaan op oproeping bij exploit.
	2. Heeft de eiser het oproepingsbericht bezorgd	Verwijderen: “bij de rechtbank”	Dat indiening van het verzoekschrift

	op de wijze, bedoeld in het eerste lid, onder b, en gedaagde verschijnt niet binnen vier weken na indiening van het verzoekschrift bij de rechtbank, dan kan eiser binnen twee weken na de dag waarop gedaagde zich uiterlijk diende te verschijnen, het oproepingsbericht bij exploit bezorgen bij de gedaagde. De termijn om te verschijnen als bedoeld in artikel 112, onder a, wordt in dat geval verlengd met twee weken.	Wijzigen “kan” in “moet”	plaatsvindt bij de rechtbank is gelet op de eerdere bepalingen evident. Het bezorgen van het oproepingsbericht aan gedaagde is geen bevoegdheid maar een plicht.
	4. Indien het tweede lid van toepassing is, kan een oproepingsbericht worden verbeterd of aangevuld. Het verbeterde of aangevulde oproepingsbericht vervangt het eerdere oproepingsbericht. De termijn om te verschijnen als bedoeld in de laatste volzin van het tweede lid, wordt in het oproepingsbericht gewijzigd.	Door wie moet het oproepingsbericht worden verbeterd? Door de eiser lijkt mij? En niet door de rechtbank.	
114	1. Een gedaagde geldt als verweerder die in de procedure is verschenen, indien binnen de termijn, genoemd in artikel 112, onder a, a. hij zijn verweerschrift indient en het griffierecht betaalt, b. een advocaat zich namens hem heeft gemeld bij de griffie of de verweerder de naam en het adres van zijn gemachtigde aan de griffie heeft medegedeeld, of c. hij de griffier schriftelijk bericht dat hij in de procedure betrokken wenst te worden.	Waarom geldt de eis van betaling van het griffierecht wel bij een verweerder die in persoon procedeert en niet bij andere verweerders?	
120	2. Een gebrek in een exploit dagvaarding dat nietigheid meebrengt, kan bij exploit worden hersteld.	Het lijkt me toch nuttig om hier een moment te bepalen tot wanneer het herstelexploot kan worden uitgebracht.	In de MvT (p.53/54) is bepaald: De huidige verwijzing naar de roldatum en de termijn van dagvaarding is vervangen door een verwijzing naar de termijnen voor oproeping. Hiermee wordt onder meer bedoeld op de termijn uit artikel 113 voor het bezorgen van het verzoekschrift bij de gedaagde. De rechter kan een andere termijn bepalen Ik zou een duidelijker verwijzing naar artikel 113 opnemen. Maar ook dan is het eindmoment niet geheel duidelijk. Wellicht toevoegen: vóór het verweerschrift of vóór de mondelinge behandeling. Ook zou gekozen

			kunnen worden voor de mogelijkheid dat de rechter, desgevraagd door verzoeker, daarvoor een termijn stelt (zoals bij artikel 121 lid 2).
127a/282a	Ongewijzigd	Het LOVCK heeft diverse soorten zaken aangewezen waarop standaard de hardheidsclausule van toepassing is. Het is het overwegen waard om deze categorieën ook in de wet op te nemen (of in een AMvB).	
		Verwijderen artikel 127a	Gelet op het samenvoegen van de vorderings- en verzoekschriftprocedure in een verzoekschriftprocedure ligt het voor de hand om voor de gevolgen van niet tijdige betaling van het griffierecht artikel 282a Rv te hanteren.
128	2. Indiening van het verweerschrift geschiedt niet dan nadat hij de gedaagde het verschuldigde griffierecht heeft voldaan. De rechter houdt de zaak aan zolang de gedaagde het griffierecht niet heeft voldaan en de termijn genoemd in artikel 3, derde lid, van de Wet griffierechten burgerlijke zaken nog loopt.	Deze bepaling ook laten gelden voor verzoekprocedures waarin een verweerschrift wordt ingediend.	In de huidige verzoekschriftprocedure gaat de termijn van 4 weken voor het betalen van griffierecht pas lopen bij indiening van een verweerschrift. Die termijn is bijna nooit voltooid voordat de zitting plaatsvindt. Artikel 282a lid 1 Rv verplicht dan tot aanhouding van de zitting. Omdat dat tot een “onbillijkheid van overwegende aard” leidt, wordt dat vrijwel nooit gedaan. Ook het niet betrekken van het verweerschrift bij de beslissing (artikel 282a lid 3) is in de praktijk niet werkbaar, omdat op de zitting nog niet duidelijk is of verweerder het griffierecht gaat betalen en ook niet kan worden voorkomen dat de inhoud van een verweerschrift ter zitting mondeling wordt voorgedragen.

			Het beste zou dan ook zijn om het indienen van een verweerschrift pas mogelijk te maken na betaling van het griffierecht. Bij een digitale procedure is dat goed te realiseren. Dit zou ook moeten leiden tot wijziging van de WGBZ (zie hierna).
	3. Indien de verschenen gedaagde het griffierecht niet tijdig heeft voldaan, zijn de artikelen 139 tot en met 142 van toepassing behalve in het geval dat artikel 127a, tweede lid, van toepassing is.	Verwijderen “verschenen”	Anders kom je gelet op artikel 114 lid 1 sub a Rv nieuw in een cirkelredenering: een in persoon verschenen verweerder geldt pas als verschenen als hij zijn griffierecht heeft betaald, maar de verstekregeling is niet van toepassing, want die geldt alleen voor verschenen gedaagden die het griffierecht niet tijdig voldaan hebben.
134	<p>1. Voordat de rechter over de zaak beslist, wordt aan partijen desverlangd gelegenheid geboden voor pleidooien. Indien partijen op een terechtzitting op de voet van artikel 131 hun standpunt in voldoende mate mondeling hebben kunnen uiteenzetten, kan de rechter bepalen dat geen gelegenheid zal worden gegeven voor pleidooien.</p> <p>2. Indien de pleidooien op de bepaalde dag niet plaatsvinden, wordt, behoudens bijzondere omstandigheden, geen nieuwe dag voor pleidooien bepaald.</p> <p>3. Partijen mogen hun eigen zaak bepleiten.</p> <p>4. De rechter kan bepalen dat partijen bij de pleidooien in persoon aanwezig moeten zijn.</p>	Aan de MvT (p. 55/56) toevoegen dat voor het pleidooiverzoek in de plaats komt de mogelijkheid om ex artikel 77t lid 1 sub c een verzoek te doen om een “volgende mondelinge behandeling of andere zitting”.	Na de mondelinge behandeling kunnen zich omstandigheden voordoen die maken dat je een verzoek om een tweede zitting niet kunt afwijzen zonder in strijd te geraken met het in artikel 6 EVRM gewaarborgde recht op een openbare behandeling van zijn zaak. Bv. als er na de eerste mondelinge behandeling nieuwe feiten aan het licht zijn gekomen. Artikel 77t lid 1 sub c biedt een mogelijkheid om een verzoek om een tweede mondelinge behandeling te doen. Dat zou aan de MvT toegevoegd moeten worden om duidelijk te maken waarom het verwijderen van artikel 134 Rv niet in strijd is met artikel 6 EVRM.
	MvT (p. 56): Bovendien bestaat onder het huidige recht het risico dat een advocaat voor de zekerheid een pleidooi voorbereidt, maar dat dit op de zitting niet nodig blijkt te zijn, omdat een schikking wordt bereikt. De kosten van het opstellen van het pleidooi door de advocaat zijn echter wel gemaakt en worden ook in de	Verwijderen: “en worden ook in de proceskostenveroordeling meegenomen”.	Bij schikkingen vindt in de regel geen proceskostenveroordeling plaats.

	proceskostenveroordeling meegenomen.		
143	1. De gedaagde die bij verstek is veroordeeld, kan daartegen verzet doen door het indienen van een verzoekschrift als bedoeld in artikel 77j, eerste lid.	Toevoegen: "Het verzoekschrift bevat de vermelding van de datum en het zaaknummer van de uitspraak waartegen het verzet zich richt."	Van belang is om te weten tegen welke uitspraak het verzet zich richt.
	2. Het oproepingsbericht als bedoeld in artikel 77j, vierde lid, wordt betekend Het verzet moet worden gedaan bij exploit van dagvaarding binnen vier weken na de betekening van het vonnis of van enige uit kracht daarvan opgemaakte of ter uitvoering daarvan strekkende akte aan de veroordeelde in persoon, of na het plegen door deze van enige daad waaruit noodzakelijk voortvloeit dat het vonnis of de aangevangen tenuitvoerlegging aan hem bekend is.	Wijzigen "enige" in "een"	Ouderwets taalgebruik
Incidentele vorderingen		Wijzigen term in "procedurele verzoeken"	Met de huidige term is voor niet-juristen niet duidelijk wat daarmee wordt bedoeld; met de voorgestelde term wel.
208	1. Incidentele vorderingen worden ingesteld bij verzoekschrift of bij met redenen omklede conclusie.	Toevoegen na "bij": "het" Wijzigen "of bij met redenen omklede conclusie" in "of bij het verweerschrift"	De bepaling suggereert dat je de incidentele vordering instelt bij apart verzoekschrift, maar dat is vast niet de bedoeling. Zie de opmerking bij 77l
	De artikelen 85, 86 en, 128, 133 en 134 zijn van toepassing. De rechter kan in afwijking van artikel 77n, vijfde lid, termijnen vaststellen voor het indienen van incidentele vorderingen.	Toevoegen: artikel 77t van overeenkomstige toepassing verklaren. Verwijderen: "De rechter kan in afwijking van artikel 77n, vijfde lid, termijnen vaststellen voor het indienen van incidentele vorderingen."	Sommige incidentele vorderingen (bv. voorlopige voorzieningen) lenen zich niet goed voor schriftelijke rondes en kunnen beter op een zitting worden behandeld. Artikel 77t biedt daartoe de mogelijkheid. Het is zinvol om daar expliciet naar te verwijzen. Indien deze wijziging wordt overgenomen, kan ook de laatste zin van artikel 208 lid 1 verdwijnen, omdat de mogelijkheid van verlenging van termijnen al in 77t is opgenomen.

211-214	Ongewijzigd	Toevoegen regeling over de verplichting voor gedaagde in de hoofdzaak tevens eiser in vrijwaring om alle stukken van de vrijwaringszaak in de hoofdzaak over te leggen en vice versa.	Voor een goede beslissing over hoofd- en vrijwaringszaak is het van belang dat de rechter de feiten die hem in de hoofdzaak ter kennis komen, ook in de vrijwaringszaak mag gebruiken (en omgekeerd). Daar steekt de Hoge Raad nu nog een stokje voor.
		Toevoegen regeling over de proceskostenverdeling in hoofd- en vrijwaringszaak.	De Hoge Raad heeft beslist dat proceskosten uit de vrijwaringszaak niet meer doorgeschoven kunnen worden naar de hoofdzaak. Toch kan dat in bepaalde gevallen wenselijk zijn. Artikel 237 Rv biedt daarvoor evenwel geen grondslag.
217	Ongewijzigd	Toevoegen jurisprudentie Hoge Raad over wanneer een belang bij voeging en tussenkomst aanwezig is. Toevoegen: “Voor een voldoende belang bij een tussenkomst is het instellen van een aparte vordering niet vereist.”	In de literatuur is verdeeldheid over de vraag of voor het hebben van belang bij tussenkomst het instellen van een aparte vordering vereist is. Het zou de duidelijkheid ten goede komen als dit in de wet duidelijk wordt neergelegd.
Verwijzing en voeging van zaken		Toevoegen regeling over de verplichting voor partijen om in gevoegde zaken over en weer de stukken over te leggen.	Voor een goede beslissing over de gevoegde zaken is het van belang dat de rechter de feiten die hem in de ene zaak ter kennis komen, ook in de gevoegde zaak mag gebruiken. Daar steekt de Hoge Raad nu nog een stokje voor.
220	In zaken die reeds eerder bij een andere gewone rechter van gelijke rang aanhangig zijn gemaakt tussen dezelfde partijen over hetzelfde onderwerp, of in geval de zaak verknocht is aan een zaak die reeds bij een andere gewone rechter van gelijke rang aanhangig is, kan de verwijzing naar die andere rechter worden gevorderd. In	In de MvT bij deze bepaling opnemen dat ambtshalve verwijzing alleen plaatsvindt nadat partijen de gelegenheid hebben gehad om zich daarover uit te laten.	Partijen moeten gelet op het beginsel van hoor en wederhoor in de gelegenheid zijn zich over de ambtshalve verwijzing uit te laten. Het kan zijn dat door partijen aangedragen feiten ertoe leiden dat de zaken niet “verknocht” blijken te zijn. In dat geval zou er onnodig worden

	deze zaken kan de rechter ook ambtshalve naar die andere rechter verwijzen. Verwijzing is ook mogelijk indien één der zaken bij de kantonrechter in behandeling is en de andere niet. Van verknochte zaken kan ook sprake zijn als de ene zaak een vordering betreft en de andere zaak een verzoek.		verwezen.
223	Ongewijzigd	Verplaatsen naar huidige afdeling 14 (kort geding) en de naam van deze afdeling wijzigen in “voorlopige voorzieningen”	De verplaatsing wordt enerzijds noodzakelijk door de hernoeming van de afdeling over “incidentele vorderingen” (een voorlopige voorziening is een materieel verzoek) en anderzijds door het meer integreren van het kort geding in de bodemprocedure (zie het voorstel bij artikel 256). De nieuwe afdeling zou hernoemd moeten worden naar “voorlopige voorzieningen”, omdat het daarmee tekstueel meer aansluit bij de wettelijke term “voorzieningenrechter” en ook bij de benaming in het bestuursrecht. In de nieuwe afdeling zou uiteraard wel een onderscheid gemaakt moeten worden tussen voorlopige voorzieningen binnen een lopende bodemprocedure en daarbuiten (het huidige kort geding).
230	3. Het vonnis wordt door de rechter, of, bij een meervoudige kamer, door de voorzitter en de griffier ondertekend. Het vonnis kan ook worden ondertekend door de rechter die het uitspreekt.	Toevoegen na “ondertekend”: “op de dag van de uitspraak of zoveel eerder als de uitspraak gereed is”. Handhaven tweede zin	Door deze toevoeging wordt de huidige praktijk van een wettelijke grondslag voorzien om de uitspraak al vóór de uitspraakdatum te ondertekenen. Als de wijzende rechter onder de tram komt, is het van belang om een andere rechter te hebben die het vonnis rechtsgeldig kan ondertekenen. Als de laatste zin wordt verwijderd, ontbreekt die mogelijkheid.

232	<p>1. De rechter kan, voordat hij definitief over de zaak beslist, een tussenvonnissen wijzen.</p> <p>2. Van de artikelen 230 en 231, eerste lid, kan, voor zover nodig, worden afgeweken:</p> <p>a. indien een tussenvonnissen wordt gewezen tijdens een mondelinge behandeling bij een verschijning van partijen ter terechtzitting als bedoeld in de artikelen 87 en 88 en indien alle partijen aldaar zijn verschenen;</p> <p>b. indien een tussenvonnissen wordt gewezen ter beslissing op een incidentele vordering en de wederpartij te kennen geeft tegen toewijzing geen bezwaar te hebben.</p>	<p>Verwijderen lid 2 sub a</p> <p>Toevoegen lid 2 sub c: “indien sprake is van een geval als bedoeld in artikel 77m lid 5”</p>	<p>In artikel 77r is al de mogelijkheid opgenomen om mondeling uitspraak te doen. Dat kan dus ook een tussenvonnissen zijn, zodat lid 2 sub a kan verdwijnen.</p> <p>De toevoeging van sub c ziet op het geval dat er geen zitting wordt gehouden, omdat er sprake is van referte ten aanzien van de hoofdvordering, “akte niet dienen”, schorsing van een advocaat. Zie de opmerking bij artikel 77m lid 5.</p>
233	Ongewijzigd	<p>Toevoegen na “indien dit wordt gevorderd”: “of ambtshalve”</p>	<p>In kort geding bestaat al de mogelijkheid om een vonnis ambtshalve uitvoerbaar bij voorraad te verklaren. De onmogelijkheid in bodemzaken leidt tot ongelijkheid tussen partijen in die zin dat een proceskostenveroordeling ten gunste van gedaagde partij niet uitvoerbaar bij voorraad is, als hij vergeet dat expliciet te vorderen.</p>
237	Ongewijzigd	Verwijderen	<p>Omdat de procedures zijn samengevoegd tot een verzoekschriftprocedure, ligt het voor de hand om voor de proceskosten te kiezen voor de regeling van artikel 289 Rv.</p>
		<p>Toevoegen duidelijke wettelijke grondslag voor het toewijzen van nakosten in een lopende procedure (in plaats van achteraf)</p>	
		<p>Lid 5 uitbreiden met: “De rechter kan bepalen dat een deel van het griffierecht, tot betaling waarvan de partij, bedoeld in het eerste of tweede lid, wordt veroordeeld, voor rekening</p>	<p>In de genoemde gevallen is het onredelijk om het volledige griffierecht ten laste van de verliezende partij te brengen. Omdat er sprake is van een wettelijke mogelijkheid om de zaak bij de voorzieningenrechter handel aan te</p>

		blijft van de wederpartij, in het geval dat een deel van de vordering wordt afgewezen of de zaak bij de voorzieningenrechter van de handelskamer is aangebracht, terwijl deze ook bij de kantonrechter aangebracht had kunnen worden.”	brengen, zijn de hogere griffierechten niet goed te beschouwen als nodeloos aangewende kosten. Hetzelfde geldt voor het (niet altijd te voorziene) geval dat een deel van de vordering wordt afgewezen.
243	Ongewijzigd	Toevoegen wettelijke regeling voor het aan de griffier laten betalen van door deze ex artikelen 40 en 41 Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000 voorgesloten kosten.	De rechtbank/griffier schiet de bedoelde kosten voor, maar heeft geen expliciete wettelijke mogelijkheid om deze door de gedaagde partij aan haar terug te laten betalen, als deze verliest.
251-253	MvT: Door de sterkere regierol van de rechter en de introductie van wettelijke termijnen voor het verrichten van proceshandelingen is de kans op zaken die langere tijd “slapen” of “geparkeerd staan” klein.	Wat als dat zich toch voordoet?	
Kort geding		Toevoegen regeling voor intrekking van een kort geding: artikel 249 Rv van overeenkomstige toepassing verklaren.	Er heerst nu onduidelijkheid over de status van een intrekking van een kort geding vóór uitroeping van de zaak.
254	5. In zaken die ten gronde door de kantonrechter worden behandeld en beslist is ook de kantonrechter bevoegd tot het geven van een voorziening als in deze afdeling bedoeld. Daarbij is op de kantonrechter van toepassing hetgeen omtrent de voorzieningenrechter is bepaald.	Toevoegen regeling over verwijzing naar voorzieningenrechter handelskamer.	Het voorkomt dat eisende partij wordt verplicht een nieuwe procedure bij de voorzieningenrechter handel te starten, als de kantonrechter niet bevoegd is.
256	Ongewijzigd	Toevoegen aan “weigert hij de voorziening”: “of verwijst hij de zaak naar de rechter die bevoegd is om van de zaak ten gronde kennis te nemen”.	Het is niet nodig om in een dergelijk geval de eisende partij te verplichten een nieuwe zaak te laten starten.
Relatieve		Toevoegen van een met artikel 22	In artikelen 99-108a Rv is aangesloten bij de

bevoegdheid		EEX-Vo vergelijkbare regeling	exclusieve rechtsmachtbepaling van de EEX-Vo. Het ligt voor de hand om dat bij verzoekschriften ook te doen.
Oproeping		Toevoegen bepaling over oproeping belanghebbende zonder bekende woon- of verblijfplaats.	Dit leidt in de praktijk tot problemen/onduidelijkheden.
274	MvT: Hetgeen in het huidige artikel 274 is bepaald over oproepingen die bij brief geschieden, staat nu in artikel 77ec, tweede lid. Artikel 274 kan daarom vervallen.	Spelfout: “77ec” moet zijn “77e”	
282	1. Iedere belanghebbende kan tot tien dagen voor de aanvang van de mondelinge behandeling of, indien de rechter dit toestaat, op een later moment in de loop van de behandeling een verweerschrift indienen. Artikel 278 is van overeenkomstige toepassing met dien verstande dat, indien de rechter toestaat dat dit bepaalt, indiening van een verweerschrift in de loop van de behandeling kan geschieden ter terechtzitting onder verstrekking van wordt ingediend op de mondelinge behandeling, dan verstrekt verweerder een kopie afschrift aan de verzoeker en de andere opgeroepen belanghebbenden	Toevoegen vóór “een kopie”: “onmiddellijk” of “onverwijld”	Duidelijk moet zijn dat de kopie ter zitting al verstrekt moet worden.
		Zie de opmerkingen bij artikel 128	
283	Ongewijzigd	Wijzigen “Zolang de rechter nog geen eindbeschikking heeft gegeven” in “Zolang de rechter nog geen dag voor de uitspraak heeft bepaald”	Zie de wijziging bij artikel 130 Rv.
285		Toevoegen bepaling over het over en weer overleggen van stukken uit de gevoegde procedures.	Voor een goede beslissing over de gevoegde zaken is het van belang dat de rechter de feiten die hem in de ene zaak ter kennis komen, ook in de gevoegde zaak mag gebruiken. Daar steekt de Hoge Raad nu nog een stokje voor.

Wijzigingen in aanpalende regelgeving			
WGBZ		Opnemen regeling griffierecht bij verwijzing van KG naar bodemrechter (256 Rv): verhogen met 50%	Het griffierecht is thans gelijk aan bodemzaken. Verdedigd kan worden om het griffierecht met 50% te verhogen bij verwijzing, omdat er 2 verschillende rechters inhoudelijk naar de zaak kijken, hetgeen een hoger tarief rechtvaardigt. Overigens: in de huidige situatie moet een partij na een verloren KG de zaak opnieuw aanbrengen en daarmee dus uiteindelijk 2x griffierecht betalen.
		Aanpassing artikel 8 WGBZ aan 77k lid 4	Als een verzoekschrift zowel een verzoek als bedoeld in het AMvB als een ander verzoek bevat en deze onvoldoende samenhangen, vindt splitsing plaats (77k lid 4) en wordt griffierecht bijgeheven conform artikel 8 WGBZ. Die bepaling ziet thans echter alleen op verwijzing kantonrechter naar handelskamer en dus niet op een geval als bedoeld in artikel 77k.
	Artikel 3 1. In zaken die bij dagvaarding worden ingeleid, wordt op de eerste roldatum, dan wel in zaken als bedoeld in artikel 254 van het Wetboek van Burgerlijke	Wijzigen: “op de eerste terechtzitting, van elke eiser en elke verschenen gedaagde” in: “op de dag van indiening van de aanvraag van elke eiser en op de eerste zitting van elke	Regelmatig worden korte gedingen ingetrokken kort vóór de zitting. De rechter en griffier hebben veelal dan al veel voorbereidingstijd in de zaak gestoken. Het is reëel dat eiser, die immers profijt heeft van

	<p>Rechtsvordering op de eerste terechtzitting, van elke eiser en elke verschenen gedaagde voor iedere instantie een griffierecht geheven, voor zover bij of krachtens deze wet of een andere wet niet anders is bepaald.</p>	<p>verschenen gedaagde”</p>	<p>het feit dat de aanvraag van het kort geding heeft geleid tot een schikking, toch griffierecht betaalt. Zo nodig kan het griffierecht in dergelijke gevallen met 50% verlaagd worden.</p>
	<p>Artikel 3 4. De verzoeker en de belanghebbende zijn het griffierecht verschuldigd vanaf de indiening van het verzoekschrift respectievelijk het verweerschrift en zorgen dat het griffierecht binnen vier weken nadien is bijgeschreven op de rekening van het gerecht waar de behandeling plaatsvindt dan wel ter griffie is gestort.</p>	<p>Wijziging: “De verzoeker is het griffierecht verschuldigd vanaf de indiening van het verzoekschrift en zorgt dat het griffierecht binnen vier weken nadien is bijgeschreven op de rekening van het gerecht waar de behandeling plaatsvindt dan wel ter griffie is gestort. De belanghebbende is het griffierecht verschuldigd op het moment van indiening van het verweerschrift en zorgt dat het griffierecht uiterlijk op dat moment is bijgeschreven op de rekening van het gerecht waar de behandeling plaatsvindt dan wel ter griffie is gestort.”</p>	<p>Zie opmerkingen bij artikel 128 Rv. Het is reëel om voor belanghebbende een andere betalingstermijn dan voor verzoeker te laten gelden, want belanghebbende kan zelf bepalen of en zo ja wanneer (wel uiterlijk 10 dagen vóór de mondelinge behandeling) hij een verweerschrift indient. Ik stel voor: voorafgaande aan de indiening. Zolang niet betaald is, wordt het verweerschrift niet in de digitale omgeving van de Rechtspraak opgenomen. In ieder geval is bij het stellen van een (andere) betalingstermijn van belang dat het griffierecht vóór de mondelinge behandeling betaald IS (bv. uiterlijk 4 dagen na indiening).</p>

Notitie samenvoegen regelingen over “vorderingsprocedures” (tweede titel afdeling 4) en “verzoekprocedures (derde titel) in

Voorontwerp

(December 2013/mr. W.A. Visser)

Kern van het verschil tussen de huidige dagvaardings- en verzoekschriftprocedure is gelegen in:

- andere wijze van oproeping (exploot vs oproeping door de rechter)
- extra partijen in een verzoekschriftprocedure (belanghebbenden).

In de MvT (p. 10,11) wordt gewezen op het verschil in de aard van het geschil (private partijen vs openbare orde). Dat verschil is m.i. alleen relevant, als dat noopt tot een andere procedurele behandeling. Zoals ik hierna zal schetsen is de andere wijze van oproeping niet per se noodzakelijk om recht te doen aan het wat andere karakter van een verzoekschriftprocedure. Ook bij pure ‘openbare orde’ verzoeken is de setting in de praktijk toch vaak contradictoir. Voor zover dat in een incidenteel geval niet zo is, kan de rechter daar bij de behandeling van de zaak rekening mee houden (zoals de wetgever ook voorstaat bij de toepassing van het bewijsrecht in procedures bij samengestelde verzoekschriften; p. 39). Tot een andere procedurele behandeling noodzaakt deze ‘andere aard’ echter niet.

Ook het argument dat er in vorderingszaken minder ruimte voor maatwerk is omdat er daar meer regels zijn uitgeschreven dan in verzoekzaken (MvT p. 46) onderschrijf ik niet.

Andere door de wetgever gesignaleerde verschillen komen in het navolgende aan de orde.

Het Voorontwerp kan alleen haar doel van vereenvoudiging van het procesrecht waarmaken, als het onderscheid tussen deze procedures komt te vervallen (zoals ook is bepleit in de aan het Voorontwerp ten grondslag liggende “Notitie KEI: nieuwe civiele procedure in eerste aanleg”). Dat doel wordt in het nu voorliggende Voorontwerp m.i. niet bereikt. Het is erg complex geworden. In deze notitie worden de mogelijkheden verkend om tot verdere samenvoeging van de procedures te komen.

In het Voorontwerp is ervoor gekozen om een Eerste Titel A toe te voegen die de basisprocedure in eerste aanleg regelt: er komt 1 soort procedure, die met een (digitaal) verzoekschrift wordt ingeleid, waarin zowel vorderingen als verzoeken kunnen worden opgenomen. Dat is een duidelijke keuze. En ook zeer wel mogelijk. Ook nu al wordt een vordering geformuleerd als een verzoek: “dat het U Edelachtbare behage om gedaagde te veroordelen ...”.

Vervolgens kiest het Voorontwerp evenwel voor instandhouding van de verschillen tussen dagvaardings- en verzoekschriftprocedures (genoemd: “vorderingsprocedure” (titel 2) hierna VoP) en verzoeksprocedure (hierna VeP). Zie de handhaving van titels 2 en 3 in het Voorontwerp.

M.i. is het mogelijk (en noodzakelijk) om deze verschillen zoveel mogelijk te laten vervallen.

Dat zou als volgt kunnen:

- aan artikel 77a Rv wordt toegevoegd dat voor bij AMvB vermelde verzoeken nadere regels kunnen gelden, die in het vervolg van Rv worden vermeld.
- De termen “eiser” en gedaagde” worden vervangen door “verzoeker” en “verweerder”; bij verzoeken als bedoeld in het AMvB te vervangen door “belanghebbenden” (of aan te vullen met “verweerder en eventuele andere belanghebbenden”).
- aan artikel 77j wordt de verplichting toegevoegd om bij verzoeken als bedoeld in het AMvB de belanghebbenden te vermelden.
- artikel 78 kan vervallen. Artikelen 79, 80, 81, 82, 83, 85 gaan ook gelden voor VeP (voor zover deze dat niet al doen; artikel 280 en 281 Rv). Ook in verzoekschriftzaken kan men soms in persoon procederen (als het om verzoeken aan de kantonrechter gaat) en zou de verplichting om stukken te overleggen waarop men zich beroept, ook moeten gelden.
- tweede afdeling titel 1 (bevoegdheid kantonrechter) kan ook voor VeP gelden. In 93 sub d wordt de kantonrechter al bevoegd gemaakt tav “andere zaken ten aanzien waarvan de wet dit bepaalt”. De overige bepalingen van deze afdeling moeten alleen tekstueel aangepast worden.
- derde afdeling titel 1 (relatieve bevoegdheid) spreekt over “zaken” en kan dus ook op VeP worden toegepast (uiteraard voor zover in andere wetten niet reeds een relatief bevoegde rechter wordt aangewezen), zo nodig uitgebreid met de regeling van relatieve bevoegdheid in verzoekschriftzaken (artikelen 262-270 Rv).
- regeling over oproeping VeP (271 ev) vervalt. Artikelen 112-124 (over oproeping bij VoP) worden ingevoegd vóór artikel 77l en gaan gelden voor beide soorten verzoeken. De artikelen 114-122 zijn in zo’n geval gewoon toepasbaar op een VeP.
- Artikel 125 (aanhangig vanaf indiening verzoekschrift) geldt nu ook al voor verzoekschriften en kan dus op VeP toegepast worden.
- artikelen 127a en 128 kunnen vervangen worden door de regeling van artikel 282a Rv. Het is niet logisch om bij een verzoekschriftprocedure als basisprocedure te spreken van “ontslag van instantie” en “verstek verlenen”. Beter is “niet-ontvankelijk verklaren” en “verweerschrift niet meenemen bij behandeling”.
- artikelen 129 en 130 (wijziging vordering) zijn ook toepasbaar in VeP (zie artikel 283).
- de achtste afdeling van titel 2 (verzet) is niet zonder meer toepasbaar voor VeP. Artikel 279 gaat er immers van uit dat je bij niet-verschijning van belanghebbenden het verzoek toewijst of (als de rechter van plan is het af te wijzen (omdat het ongegrond of onredelijk is) of verzoeker niet-ontvankelijk te verklaren) een mondelinge behandeling bepaalt (T&C aant. 3d bij 279 Rv). Artikel 279 komt in het Voorontwerp te vervallen, maar artikel 77m lid 1 gaat wel uit van het bepalen van een mondelinge behandeling. Maar wat als belanghebbende dan niet verschijnt? Ik zou me kunnen voorstellen dat de rechter gewoon een beslissing op het verzoek kan geven, maar dat de proceseconomie erbij gebaat is dat je als niet-verschenen belanghebbende dan aan de rechter die de beschikking heeft gegeven, om herziening kunt vragen. Een verzet-achtige procedure dus. Dat is vooral van belang als de procedure deels een VoP en deels een VeP is. Anders wordt de procedure uit elkaar gerukt: een deel verzet en een deel hoger beroep. Dat moeten we niet willen. M.i. zou je de achtste

afdeling dan ook het beste kunnen inkleden als een herzieningsprocedure. In dat geval is het goed toepasbaar op zowel vorderingen als verzoeken.

- de negende afdeling (bewijs) blijft ongewijzigd. Daaraan kan eventueel artikel 284 worden toegevoegd.
- de tiende afdeling (incidentele vorderingen) zou voor beide soorten kunnen gelden. Ook in verzoekschriftzaken wordt regelmatig een beroep op onbevoegdheid en niet-ontvankelijkheid gedaan. Het is proceseconomisch om dergelijke beroepen af te wikkelen vóór een inhoudelijke behandeling. Een vordering tot vrijwaring ligt in een VeP niet voor de hand, maar voeging en tussenkomst is best denkbaar (bv. als belanghebbenden door de rechter over het hoofd zijn gezien en niet zijn opgeroepen). Verwijzing en voeging is nu ook al mogelijk (285). Hetzelfde geldt voor het indienen van voorlopige voorzieningen en zekerheidsstelling.
- de elfde afdeling gaat over schorsing van een geding. Ook die regeling zou in VeP kunnen worden toegepast.
- de twaalfde afdeling (over vonnis): artikel 230 is al grotendeels op verzoekschriften van toepassing (zie artikel 287, dat ongewijzigd blijft). Artikel 287 lid 2 zou daaraan kunnen worden toegevoegd. Artikel 231 is vrijwel gelijk aan artikel 288 Rv. Gelet op de keuze voor een verzoekschriftprocedure als basisprocedure ligt de keuze voor artikel 288 (dus een beschikking in plaats van een vonnis) voor zowel VoP als VeP voor de hand. Artikel 232 over de mogelijkheid van een tussenvonnis zou gewijzigd moeten worden in de mogelijkheid van een tussenbeschikking.
- twaalfde afdeling (over kosten): gelet op de keuze in het Voorontwerp voor de verzoekschriftprocedure als basisprocedure ligt het meer voor de hand om artikel 289 toe te passen in plaats van artikel 237 e.v. Wel zal er behoefte blijven bestaan aan de nakostenregeling van artikel 237 lid 4 en de artikelen 241, 242 en 245. Artikel 244 Rv is al van toepassing verklaard in artikel 289 Rv.
- de dertiende afdeling (afbreking instantie) verdwijnt deels (doorhaling op de rol) in het Voorontwerp; “afstand van instantie” is gewijzigd in “afstand van de procedure”. Ik zie geen reden waarom die bepalingen (249, 250 en het nieuwe 250a) niet ook in VeP kunnen worden toegepast.
- de veertiende afdeling (kort geding) ziet nu op dagvaardingsprocedures, maar waarom zou het niet ook van toepassing verklaard kunnen worden in VeP waarin de rekestenrechter als voorzieningenrechter beslist? Zie de procesreglementen verzoekschriftprocedures voor verzoeken waar de voorzieningenrechter bevoegd is. Voordeel is dat je spoedeisende maatregelen kunt nemen, ongeacht of het een VoP of een VeP is. Dat is efficiënt en eenvoudig. Wel zullen artikel 256 en 257 voor VeP niet toepasbaar zijn, omdat er in die zaken geen bodemprocedure is: de voorzieningenrechter is exclusief bevoegd tav die verzoeken. Dat kan duidelijk gemaakt worden door een zinsnede die deze bepalingen niet van toepassing verklaart op verzoeken als aangewezen in het hiervoor bedoelde AMvB. Verder zou de terminologie van artikel 259 moeten worden aangepast (“herziening” in plaats van “verzet”).
- artikel 282 is overbodig gelet op artikelen 77l lid 1 en 77n lid 5.

Conclusie

M.i. kan met de hiervoor weergegeven (relatief eenvoudige) samenvoeging van wetsbepalingen en wijziging van de gebruikte termen, gekomen worden tot 1 soort procedure die eenvoudig van aard is. Daarmee wordt aan de bedoeling van het Voorontwerp meer recht gedaan dan nu het

geval is. Voordeel is ook dat voorzienbare problemen bij samenloop van VoP en VeP in 1 verzoekschrift worden vermeden. En bv. ook geen verbetering hoeft plaats te vinden als bedoeld in artikel 69 Rv.

Het enige nadeel is dat oproeping van belanghebbenden geld kan gaan kosten voor verzoeker. In de meeste gevallen (de huidige handelsrekest, waarbij advocaatstelling verplicht is) zal echter een oproeping “op andere wijze” (dan exploit) volstaan. Zie ook de andere bij noot 2 genoemde argumenten.

De voordelen van de samenvoeging van beide procedures vind ik ruim opwegen tegen de nadelen van het handhaven van het in het Voorontwerp opgenomen complexe systeem.